

# VMI atvyko be įspėjimo: operatyvus patikrinimas

Ką daryti per pirmąsias minutes, ko reikalauti iš pareigūnų ir kada turite teisę jų neįleisti. Parengta pagal 2026 m. spalio 26 d. galiojančius teisės aktus.

## Kas yra operatyvus patikrinimas

Tai atskirų mokesčių mokėtojo pareigų – apskaitos, mokesčių deklaravimo, sumokėjimo, registravimo duomenų pateikimo ir kitose srityse – vykdymo patikrinimas. Jis trumpas, dėl konkretaus dalyko ir apie jį iš anksto neįspėjama. Tai nėra kompleksinis ar teminis mokestinis patikrinimas. (MAĮ 115 str. 3 p.; 121 str. 2 d.)

## Pirmieji žingsniai

1. **Paprašykite tarnybinių pažymėjimų ir pavedimo.** Pareigūnas privalo pateikti tarnybinių pažymėjimą, o pavedimas atlikti operatyvų patikrinimą privalomai pateikiamas susipažinti – net jei jo kopija neįteikiama. (MAĮ 120 str. 4 d., 122 str. 1 d.)
2. **Užsirašykite duomenis.** Pareigūnų vardus, pavardes ir pareigas, vietovę ir konkrečias patikrinimo dienas. Pavedime operatyviam patikrinimui daugiau nieko ir neturi būti nurodyta. (MAĮ 120 str. 2 d.)
3. **Paskirkite vieną atsakingą žmogų,** kuris lydi pareigūnus ir bendrauja su jais. Nedelsdami informuokite vadovą ir buhalterį.
4. **Fiksuokite eigą.** Kada pareigūnai atvyko ir išvyko, ką tikrino, kokius dokumentus peržiūrėjo, nusikopijavo ar paėmė. Atvykimas ir išvykimas žymimas ir patikrinimų žurnale.
5. **Pateikite tai, ką privalote turėti.** Tikrinami apskaitos, sandorių ir kiti dokumentai, registrai, kompiuterinės apskaitos sistemos ir jų duomenys, veiklai naudojami ištekliai ir produkcija. (MAĮ 123 str.)
6. **Prieš pasirašydami – perskaitykite.** Jei su surašytu tekstu nesutinkate, įrašykite savo pastabas ten pat, o ne žodžiu.

### Kada turite teisę neįleisti pareigūno

Jeigu nepateikiamas pavedimas atlikti patikrinimą; jeigu pavedime nenurodyti pareigūnai, norintys patekti į patalpas, arba jie nepateikia tarnybinių pažymėjimų; jeigu pavedime nurodyti patikrinimo terminai dar neprasidėjo arba jau pasibaigė. (MAĮ 122 str. 3 d.)

Į gyvenamąsias fizinio asmens patalpas pareigūnas gali patekti tik tam asmeniui sutikus. (MAĮ 122 str. 1 d.)

### Svarbu žinoti

Operatyvaus patikrinimo metu pareigūnas turi teisę į jūsų patalpas ir teritoriją patekti be išankstinio įspėjimo, o esant pagrįstų įtarimų, kad daromi teisės pažeidimai – ir ne darbo valandomis. (MAĮ 122 str. 2 d.)

Jeigu pareigūnui reikia veiksmų, kurių jis pats atlikti negali (kratos, asmens apžiūros), jis turi kreiptis į teisėsaugą. Pats tokių veiksmų atlikti neturi teisės. (MAĮ 127 str. 1 d.)

## Ko nedaryti

- Nekliudykite patikrinimui ir neslėpkite dokumentų – tai savarankiškas pažeidimas.
- Nepasirašykite paaiškinimo, kurio turinio nesuprantate arba su kuriuo nesutinkate.

- Nežadėkite pateikti to, ko neturite. Turite teisę nevykdyti neteisėto nurodymo ir atsisakyti pateikti duomenis, kurių nedisponuojate ir kaupti neprivalote. (MAĮ 36 str. 8 p.)
- Nepalikite pareigūnų patalpose be savo atstovo.

## Jūsų teisės

- Dalyvauti patikrinimo procese ir būti atstovaujamam savo atstovo. (MAĮ 36 str. 4, 5 p.)
- Reikalauti, kad pareigūnas tiksliai laikytųsi procedūrų ir neviršytų įgaliojimų. (MAĮ 36 str. 9 p.)
- Reikalauti informacijos apie jus slaptumo. (MAĮ 36 str. 10 p.)
- Apskųsti bet kurį pareigūno veiksma ar jo neatlikimą. (MAĮ 36 str. 12 p.)
- Reikalauti atlyginti neteisėta veika padarytą turtinę ir neturtinę žalą. (MAĮ 36 str. 11 p.)

## Kas būna po patikrinimo

- Operatyvaus patikrinimo rezultatai įforminami ne patikrinimo aktu, o centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. (MAĮ 128 str. 3 d.)
- Operatyviam patikrinimui netaikomi patikrinimų dažnumo apribojimai ir draudimas tikrinti pakartotinai. (MAĮ 117 str. 3 d. 4 p., 118 str. 1 d. 1 p.)
- Jei pažeidimas mažareikšmis ir jį galima ištaisyti vietoje – tyrimas nutraukiamas, poveikio priemonės neskiriamos, pareiškama žodinė pastaba. (VAĮ 38 str. 1 d.)
- Pirmaisiais veiklos metais veiklą ribojančios poveikio priemonės netaikomos, o pažeidimams ištaisyti nustatomas ne trumpesnis kaip vieno mėnesio terminas. (VAĮ 33 str. 7 d.)

---

**Teisinis pagrindas.** Mokesčių administravimo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026-07-01) – 36, 115, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 127, 128 straipsniai. Viešojo administravimo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026-10-01) – 33, 38 straipsniai. Tekstai tikrinti Teisės aktų registre (e-tar.lt) 2026-10-26.

### Reikia pagalbos?

Jei VMI jau atvyko arba gavote raštą ir nežinote, kaip atsakyti, kreipkitės į  **added24.com** – padėsime įvertinti situaciją, parengti paaiškinimus ir atstovauti bendraujant su mokesčių administratoriumi.

Ši atmintinė yra bendro pobūdžio informacija, o ne individuali teisinė ar mokestinė konsultacija. Konkrečiu atveju sprendimas priklauso nuo faktinių aplinkybių.